

Roy Erik Fjerdingsby
Kirkevegen 26
2008 Fjerdingsby

Saksbehandler, innvalgstelefon
Solfrid Marthiniusen, 32266771

Svar på - Klage på godkjenning av foryngelseshogst i marka - Rælingen - 98/2 - bestand 11 - 16 - 21

Vedtak

Klagen tas ikke til følge. Statsforvalteren i Oslo og Viken opprettholder kommunens vedtak datert 18.11.2022 om tillatelse til hogst i bestand nr. 11, 16, 21 og 22 gbnr. 98/2 i Rælingen kommune.

Vedtaket begrunnes med at omsøkte tiltak ikke vil medføre vesentlige ulemper for friluftsliv, naturmiljø, landskap, kulturminner eller vannforsyning.

Vedtaket er gjort med hjemmel i markaforskriften § 7

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. Forvaltningsloven §28.

Bakgrunn

Roy Erik Fjerdingsby eier av gbnr. 98/2 i Rælingen kommune søkte den 09.11.2022 om tillatelse til foryngelseshogst i marka. Søknaden er for bestand 11, 16, 21 og 22.

Kommunen ga 21.11.2022 tillatelse til hogst med vilkår. Vedtaket er gjengitt nedenfor:

Landbrukssjefens vedtak

Det vises til saksutredning og dokumenter i saken. I medhold av markaforskriftens § 7 godkjennes for 2 år hogst som omsøkt for 2 flater i bestandene 11, 16, 21 og 22 på gnr 98 bnr 2 i Rælingen kommune med følgende vilkår:

- Dersom driften gjennomføres i 2022 skal eventuelle kjørespor i driftsveien være ferdig pusset opp før 23.12.2022

- Det skal opplyses om farer ved klatring på tømmerlunner med store lesbare skilt

- Det skal skiltes om at drift pågår på ved innkjøringen til Sørli

Andre forutsetninger:

- Utenom ferdselsårene skal eventuelle kjøreskader utbedres så snart fuktighetsforholdene er til stede

- Landbrukskontoret skal varsles om igangsetting av hogst
- Landbrukskontoret skal varsles når hogsten er avsluttet

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) og Østmarkas venner (ØV) klaget på kommunens vedtak den 28.11.2022.

Kommunen behandlet klagen den 13.12. 2022 og opprettholdt sitt opprinnelige vedtak. Klagen ble oversendt sammen med en uttalelse fra kommunen og ble mottatt av Statsforvalteren i Oslo og Viken den 15.12.2022.

Før klagen tas til behandling er klageinstansen pålagt å vurdere om klager har rettslig klageinteresse. Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) og Østmarkas venner (ØV) er tidligere gitt rettslig klageinteresse i saker etter markaforskriften. NOA og ØV (heretter kalt klager) gis rettslig klageinteresse i denne saken.

Klagen er fremsatt i tide jf. forvaltningsloven § 30, og tilfredsstillende formkravene i forvaltningsloven § 32. Klagen tas derfor til behandling.

Vurdering

Klager begrunner klagen i 4 punkter. Klager krever at klagen gis oppsettende virkning.

Klagen med kommunens kommentarer:

Klager mener:

«Landbrukskontoret har ikke vurdert de omsøkte hogstene etter naturmangfoldlovens §§ 9-12. Lovens § 7 krever at §§9-12 vurderes og at «Vurderingen skal fremgå av beslutningen». Dette er en saksbehandlingsfeil som medfører at vedtaket er ugyldig.»
«Ifølge naturmangfoldloven § 7 skal vurderingene av §§ 8-12 komme frem av beslutningen. Fravær av registrerte miljøverdier etter landbrukskontorets kriterier gir ikke grunnlag for å hoppe bukk over vurdering etter §§ 9-12.

- For § 9 vil vi bemerke at fravær av registrerte naturverdier like gjerne kan skyldes et sviktende kunnskapsgrunnlag som reelt fravær av viktige naturverdier. Vi legger merke til at nøkkelbiotopene i området har sin opprinnelse i SiS (Siste Sjanse) hvilket indikerer at miljøregistreringene er av eldre dato.
- For § 10 vil vi bemerke at omfattende flatehogst fjerner den naturlige variasjonen i landskapet. Det er variasjonen i skogstruktur (sjikting), alder og treslag som danner mangfoldet av ulike livsmiljø og nisjer som mylderet av skogens arter er avhengig av. Når betydelige arealer flatehogges over tid, ensrettes skogstruktur, alder og treslag og areal av de varierte livsmiljøene blir mindre. Effekten av tidligere, omsøkte og fremtidige flatehogster utgjør en belastning på økosystemet som må vurderes etter nml. § 10.
- For § 12 vil vi bemerke at andre driftsformer enn flatehogst vil kunne dempe den samlede belastningen, jf. forrige kulepunkt, så lenge de alternative driftsformene i større grad ivaretar et naturlig variert skogbilde.
- § 11 tilsier at eventuell merkostnad ved andre driftsformer enn flatehogst skal bæres av tiltakshaveren.

Uten reell vurdering også etter §§ 9-12 blir vurderingen av naturmangfoldlovens prinsipper kun en teoretisk øvelse uten mål og mening»

Kommunen kommenterer anførselen slik:

«9: Regionkontor landbruk er nødt til å forholde seg til tilgjengelig kunnskap i etablerte databaser for miljøinformasjon, samt ha tillit til utførte kartlegginger etter skogbrukets egen metodikk og naturtype-/NiN-kartlegginger i sin saksbehandling. Vi er likevel enig i at registreringene gjennomført av SiS er utgått på dato. Derfor er prosessen med nye skogbruksplaner med miljøregistreringer i området igangsatt. Vi forventer at nye planer er på plass i 2024. Landbrukskontoret kan ikke se at føre-var-prinsippet kommer til anvendelse for den omsøkte hogsten.

§ 10: Landbrukskontoret er utgangspunktet ikke enig i at det er betydelige arealer som flatehogges i området. Søknaden dreier seg om hogst av hogstmoden skog. Viktige livsmiljøer hensyntas gjennom at det settes igjen arealer i nøkkelbiotoper, og markaforskriftens § 3 annet ledd gir begrensninger på flatestørrelse (30 dekar) i Rælingen kommune. I behandlingen av søknaden ble det ikke gjort funn av naturverdier som skal hensyntas. I sum mener landbrukskontoret at dette sammen med vilkår gitt i vedtaket, ikke utgjør en belastning på økosystemet som må vurderes etter nml. § 10.

§ 11: Når tiltaket ikke anses å ha en belastning på naturmiljøet mener vi at § 11 ikke er relevant.

§ 12: Paragraf 12 gir ikke i seg selv hjemmel for å pålegge bestemte driftsmetoder, teknikker eller lokalisering. I dette tilfellet må hjemmel må finnes i markaforskriften som er hjemlet i skogbruksloven. Landbrukskontoret mener at det i markaforskriften § 7 er hjemmel til å nekte omsøkt hogst eller å sette føringer for hvordan hogsten skal gjennomføres. Best mulig driftsmetode kan omfatte blant annet tidspunkt for aktivitet og avbøtende tiltak. I og med at det ikke er registrert naturmangfold innenfor hogstområdene mener landbrukskontoret at dette prinsippet ikke kommer til anvendelse.

Kravet til kunnskapsgrunnlaget i nml § 8 er oppfylt når forvaltningen legger tilgjengelig kunnskap til grunn for avgjørelsen. Hovedregelen er at § 8 ikke stiller krav om innhenting av ny kunnskap. Regionkontor landbruk anser derfor at nml § er tilfredsstillende ivaretatt.»

Klager mener:

«Godkjent hogstform - flatehogst - vil ytterligere øke den samlede belastningen for økosystemet, jf. nml. § 10 og vil innebære vesentlig ulempe for landskapsverdier, naturmiljø og friluftsliv.»

«Markaforskriften gir kommunen hjemmel til å nekte hogst eller gi pålegg om hvordan hogsten skal gjennomføres dersom «hogsten kan føre med seg vesentlig ulempe for friluftsliv, naturmiljø, landskap eller kulturminne», jf. formålet i forskriftens § 1.

En gjennomgang av hogstmeldinger og vedtak de seneste årene viser økende avvirkning i området Fjerdingsby – Marikollen – Brudalen – Hektnerhøgåsen - Flatby. Med unntak av visse begrensninger for enkelte koller i et fåtall bestand er hogstene godkjent som flatehogst. Den samlede belastningen for økosystemet av de omfattende flatehogstene er ikke vurdert i vedtaksbrevet.

De godkjente hogstene på gbnr 98/2 vil utgjøre to hogstflater, hver på inntil 30 dekar, vest for Hansefellåsen. Vi viser også til RKLs godkjenning 18.11.2022 av flatehogst på gbnr 93/1, i området Brudalen-Breidmåsan og NOA og ØVs klage datert 28.11.2022.

På østsiden av Hansefellåsen er store arealer allerede avvirket, delvis på arealer for planlagt ny boligbygging. Området som nå er godkjent for flatehogst er den umiddelbare nærskogen til de nye boligfeltene og flatehogst vil drastisk redusere områdets kvaliteter for friluftsliv og naturopplevelse. Denne vesentlige ulempen for friluftslivet, jf. markaforskriftens hjemmelsgrunnlag, kan enkelt dempes ved å sette vilkår om hogstformer som i større grad opprettholder et variert skogbilde.»

Kommunen kommenterer anførselen slik:

«Når landbrukskontoret behandler søknader om hogst i marka sjekkes dette alltid opp mot Skogportalen med følgende kriterier:

1. Artsdatabanken: Rødlistearter
2. Naturbase (Mdir): Arter av stor og særlig stor forvaltningsinteresse, naturvernområder, naturtyper og utvalgte naturtyper

Da det ikke ble gjort funn i Skogportalen vurderte landbrukskontoret derfor at hogsten ikke er til ulempe for naturmangfoldet i området. Det er derfor ikke naturlig å vurdere den samlede belastningen i søknadsbehandlingen når naturmangfold ikke berøres i vesentlig grad.

Det er helt riktig som NOA og ØV skiver at det gjennom markaforskriften er hjemmel til å nekte hogst eller gi pålegg om hvordan hogsten skal gjennomføres dersom «hogsten kan føre med seg vesentleg ulempe for friluftsliv, naturmiljø, landskap eller kulturminne», jf. formålet i forskriftens § 1. Som tidligere nevnt anser landbrukskontoret at det ved tillatelse kan settes vilkår om tidspunkt for når en hogst skal gjennomføres og eventuelle avbøtende tiltak.

Landbrukskontoret mener det kan være vanskelig å gjennomføre lukket hogst på kollen i bestand 21. Dette begrunnes med at vi antar at trærne i bestandet vil få svekket sin sosiale stabilitet vesentlig gjennom en lukket hogstform på et såpass utsatt sted.

Landbrukskontoret er også av den oppfatning at flatehogst i disse bestandene vil ha negativ påvirkning på landskapsnivå, men at dette ikke er vesentlig nok til å nekte hogst eller pålegge en annen hogstform.

Landbrukskontoret mener videre at markaforskriftens bestemmelser også gjelder for arealer nær tettbebyggelse, og at dette i seg selv ikke kan brukes som et argument for å pålegge andre hogstformer enn det som er omsøkt. Friluftslivets ferdselsårer er også spesielt hensyntatt i vedtaket.»

Klager mener:

«Bestandenens skogstruktur er godt egnet for andre hogstformer enn flatehogst.»

NOA har befart området. Bestandenens skogstruktur tilsier at furu, særlig på alle koller, og store lauvtrær spares. Grandominerte partier er godt egnet for plukkhogst og småflatehogst»

Kommunen kommenterer anførselen slik:

«Det går frem av markaforskriften § 4 første ledd at valg av metoder for foryngelse skal gjøres etter en samlet vurdering av økologiske, miljømessige og driftsøkonomiske forhold. Frøtre eller skjermstillingshogst, småflatehogst, kanthogst eller gjennomhogst skal brukes i område der en kan oppnå stabilitet for trær som står igjen og der vilkårene for naturlig foryngelse er gode nok.

Som tidligere nevnt anser vi at den sosiale stabiliteten i bestandene vil svekkes ved en lukket hogst i et vindutsatt område. Dette kan medføre flere hogstingrep over kortere tid ved en eller flere oppryddingshogster. Det er også relativt lang avstand til lunneplass. Landbrukskontoret er derfor av den oppfatning at de driftsøkonomiske forholdene på stedet er i favør flatehogst, uten at dette går ut over miljøverdier i området. Det at driftsveien er skiløype er også et argument for å høste mest mulig av ressursene i få omganger av hensyn til friluftslivet. Landbrukskontoret mener derfor at omsøkt hogstform ikke er i strid med reglene i markaforskriften.»

Klager mener:

«Med hjemmel i markaforskriften må kommunen legge føringer for at hogsten gjennomføres med hogstformer som ivaretar en variert skogstruktur. Slik vil hogstene i mindre grad øke den samlede belastningen på naturmiljøet og samtidig i større grad opprettholde områdets landskaps- og friluftslivskvaliteter.»

Kommunen kommenterer anførselen slik:

«Kommunens vurderinger bygger på tilgjengelige registreringer ved godkjenning av hogstsøknader. Skogbruksloven, forskrift om bærekraftig skogbruk §§ 3 og 5 og markaforskriften ivaretar de hensyn som må tas i forbindelse med hogsten. Kravet til kunnskapsgrunnlaget i nml § 8 er oppfylt når forvaltningen legger tilgjengelig kunnskap til grunn for avgjørelsen. Landbrukskontoret kan ikke se at klagen har fremmet nye og avgjørende momenter i saken.

Landbrukskontoret mener at omsøkt hogstform ikke er i strid med reglene i markaforskriften»

Statsforvalterens vurdering:

Statsforvalteren slutter seg til kommunens vurdering av anførselene i klagen.

Klager mener det er begått saksbehandlingsfeil og begrunner dette med kommunens manglende vurdering av nml § 9-12. Klager mener at fravær av registrerte miljøverdier ikke gir grunnlag for å ikke vurdere prinsippene i NML §9-12.

Klager viser også til at miljøregistreringene er av eldre dato.

Godkjente miljøregistreringer er fra 2007. Ifølge regelverket for godkjente miljøregistreringer er MiS-registreringene ikke foreldet. Det følger av bærekraftforskriften §§ 4 og 5 at PEFC sine retningslinjer skal legges til grunn. Ifølge disse retningslinjene skal vurdering av behov for revisjon av MiS skje innen 15 + 3 år. Arbeidet med revisjon av miljøregistreringene i Rælingen er igangsatt og planlagt ferdigstilt i 2024.

Kommunen skal i sin vurdering og saksbehandling forholde seg til tilgjengelige offentlige godkjente registreringer i Kilden- NIBIO sin kartinnsynsløsning.

Vi siterer også fra Veilederen til naturmangfoldloven kapittel II punkt 6.2.2 «*Mangelfull kartlegging av områder*»:

«I tilfeller hvor det helt mangler kartfestet informasjon, kan forvaltningsorganet som behandler saken håndtere kunnskapsmangelen ved å foreta en enkel befaring med Fylkesmann/kommune samt lokale organisasjoner fra natur- og nærings siden for å undersøke om det er truet eller annen verdifull natur i det aktuelle området. Dette er egentlig innhenting av ny kunnskap og som hovedregel ikke påkrevet etter naturmangfoldloven, men det kan være en praktisk måte å håndtere kunnskapsmangel på. Det kan også forhindre at man kommer i en føre-var-situasjon.»

Statsforvalteren mener at kravet til kunnskapsgrunnlaget i nml § 8 er oppfylt når forvaltningen legger tilgjengelig kunnskap til grunn for avgjørelsen. Hovedregelen er at § 8 ikke stiller krav om innhenting av ny kunnskap.

Klager mener betydelige arealer av tidligere, omsøkte og fremtidige flatehogst utgjør en belastning for økosystemet og må vurderes etter nml §10.

Når vi vurderer effekten for økosystemet ser vi hen til tidligere hogster og omsøkt hogst. Fremtidige hogster vil bli gjenstand for selvstendige vurderinger i tråd med miljøprinsippene i kapittel 2 i Naturmangfoldloven.

Som nevnt anser vi kunnskapsgrunnlaget som tilstrekkelig opplyst, og effekten av tiltaket må vurderes også ut fra at skogen vil vokse opp igjen. I en slik situasjon er det ikke nødvendig å trekke inn føre-var-prinsippet i nml § 9. Vi viser også til at forutsetningen for at føre-var-prinsippet kommer til anvendelse, er at tiltaket kan føre til «vesentlig skade» på naturmangfoldet. Vesentlig skade skal her ifølge veilederen forstås som alvorlig eller irreversibel skade. Statsforvalteren anser ikke hogst av skog som en irreversibel prosess i et skogøkosystem.

Det fremgår av begrunnelsen til Rælingen kommune hvordan prinsippene i §§ 8-12 er vurdert, og kravene til en begrunnelse etter nml § 7 er derved oppfylt. Statsforvalteren kan ikke se det er begått saksbehandlingsfeil.

Statsforvalteren er av den oppfatning at kommunen har vurdert om den samlede økosystembelastningen og vurdert effekten for naturmangfoldet. Statsforvalteren mener vurderingen viser at kommunen har tatt stilling til betydningen av prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning. Kravet til saksbehandlingen er oppfylt.

Statsforvalteren skal i sin vurdering og saksbehandling forholde seg til tilgjengelige offentlige godkjente registreringer i Kilden- NIBIO sin kartinnsynsløsning. Det er foretatt sjekk i Kilden.no, herunder naturbase, artsdatabanken og skogbrukets miljøregisteringer og det er ikke funnet miljøverdier som blir berørt av tiltaket. Statsforvalteren viser til at hvilket naturmangfold som påvirkes av beslutningen, og effekten av tiltaket er vurdert etter § 8. Det er ikke funnet relevante arts- og miljøregisteringer og det er da ikke nødvendig å ta stilling til den samlede belastningen på naturmangfoldet etter nml § 10.

Vi legger også til grunn at hensynet til å ivareta friluftslivet- og landskapskvalitetene etter markaforskriften, skal vurderes ut fra den enkelte hogstsøknad.

De miljørettslige prinsippene i §§ 8 til 12 sier ikke noe om hvordan man skal veie ulike samfunnsinteresser mot hverandre. Prinsippene angir en metode for å integrere hensynet til naturmangfoldet i beslutningsgrunnlaget, men gir ikke i seg selv hjemmel for å nekte eller begrense en hogst. Hjemmelsgrunnlaget for å legge restriksjoner på hogsten må utledes fra markaforskriften, og det er forvaltningens oppgave og ansvar å vekte hensynet til naturmangfoldet opp mot hensynet til driftsøkonomiske forhold, jf. markaforskriften § 4.

Statsforvalteren vurderer tillatelsen til hogstform med de vurderinger, restriksjoner og hensyn angitt i tillatelsen som akseptable hogsttiltak, og ytterligere restriksjoner anses ikke som nødvendig.

Nærhet til skole, bebyggelse og fremtidige boligområder er det ikke naturlig å ta hensyn til ved vurdering av hogstmeldinger. Slike hensyn må kommunen gjøre vurderinger om i sine planprosesser.

Klagen har etter dette ikke ført frem.

Oppsummering

Statsforvalteren legger til grunn at kravet til kunnskap om miljøverdiene etter Naturmangfoldloven § 8 er oppfylt. Ettersom hensyn er gitt gjennom de føringer og begrensinger i kommunens vedtak mener Statsforvalteren at det ikke kan påvises effekter av tiltak på verdifull natur, og legger derfor til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de øvrige miljøprinsippene i § 9 til 12.

Statsforvalteren er enig med kommunens vurderinger og kan ikke se at momentene i klagen gir noen grunn til en ny vurdering og godkjenning. Statsforvalterens vurdering er at dette vedtaket ikke medfører vesentlige ulemper for friluftsliv, naturmiljø, landskap, kulturminner eller vannforsyning og er dermed i tråd med markaforskriftens intensjon.

Klagen tas ikke til følge.

Statsforvalteren stadfester Rælingen kommune sitt vedtak av 18.11.2022.

Med hilsen

Helge Nordby
seksjonssjef
Landbruksavdelingen

Solfrid Marthiniussen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

NATURVERNFORBUNDET I OSLO OG AKERSHUS
LØRENSKOG KOMMUNE

Sognsveien 231
Postboks 304

0863
1471

OSLO
LØRENSKOG